

Veluwse aanpak maakt vakantieparken toekomstbestendig

Biodivers en brandveilig

Tekst: Thirza Klunen, Vitale Vakantieparken - Foto's: Vitale Vakantieparken

Een loofboom in plaats van een den, een struweelhaag in plaats van coniferen: het zijn kleine ingrepen met groot effect. Steeds meer vakantieparken op de Veluwe ontdekken hoe ze hun terrein tegelijk groener en brandveiliger kunnen maken, met hulp van een gezamenlijke aanpak van het programma Vitale Vakantieparken (VVP) en de veiligheidsregio's in Gelderland.

Naaldbomen vervangen door loofbomen

Het is een koude, zonnige ochtend in maart. Op boscamping In de Rimboe, gelegen in het Veluwse Ermelo, is het rustig. Een enkel huisje is verhuurd en een paar jaargasten bereiden zich voor op het seizoen. Pim en Renée van der Meulen, die samen met hun broer Thijs de camping runnen, lopen met landschapsadviseur René Harleman en VVP-projectleider Sylvie Uenk naar de rand van de camping. Een wandelpad markeert de grens tussen het vakantieterrein en het omliggende bos waarvan de gemeente Ermelo eigenaar is. René wijst naar de kruinen van twee bomen: "Zie je dat de toppen van de twee grove dennen bij elkaar komen? Eentje van jou en eentje van de buurman. Dat is een risico." René wijst naar

het achterliggende bos. "Als daar brand uitbreekt, moet die niet overslaan naar jouw terrein. En dat kan nu wel gebeuren."

Pim knikt. "Wat raad je ons aan om hier te doen?"

René: "Meerdere dennen raken elkaar. Dat zijn bomen die brand doen versnellen. Je moet een aantal dennen op jouw terrein kappen en aan de gemeente vragen of die dat op haar terrein ook doet. Het is het beste als je langs de hele rand van je camping een bufferstrook hebt, zodat de brand niet zo makkelijk vanuit het omliggende bos via de kruinen overslaat naar jouw terrein."

Praktische handreiking voor ondernemers

Het advies dat de ondernemers van In de Rimboe vandaag krijgen, is één van de middelen die VVP samen met de Veiligheidsregio's heeft ontwikkeld om vakantieparkeigenaren te stimuleren om parken meer natuurinclusief en brandveilig te maken.

Op de Veluwe komen natuurbranden door toenemende droogte en hitte steeds vaker voor. Grote hectares heide brandden de afgelopen jaren af. Ook op vakantieparken neemt de kans op brand toe. Een smeulende barbecue bij een vakantiewoning kan op een warme zomeravond zorgen voor een brandgevaarlijke situatie. De aandacht voor brandveiligheid is daarom de laatste jaren toegenomen: de overslag van een natuurbrand op een vakantiepark, die op de Veluwe vaak naast of midden in de bossen ligt, en andersom zijn levens- en natuurbedreigende situaties.

Zo bezocht de brandweer de afgelopen jaren alle kwetsbare plekken op de Veluwe – ook vakantieparken – om eigenaren bewust te maken van de risico's van natuurbrand. Daarbij gaven zij praktische adviezen over brandveilig inrichten en het belang van een goed ontruimingsplan.

Ondertussen stimuleert Vitale Vakantieparken (VVP) ondernemers om hun terrein natuurinclusiever te maken, met steun van Regio Dealgelden. Want de biodiversiteit op de Veluwe gaat achteruit, en parken kunnen daarin echt verschil maken. Door aan te sluiten bij de beplanting die van nature voorkomt – denk aan loofbomen, struiken en kruidenrijke graslanden – ontstaat een park dat niet alleen beter past in het landschap, maar ook aantrekkelijker is voor gasten.

Schouw op vakantiepark In de Rimboe.

Wat is het programma Vitale Vakantieparken?

Het programma Vitale Vakantieparken is een samenwerking van tien Veluwe gemeenten en de provincie Gelderland. Samen met recreatieondernemers en andere partners wordt er gewerkt aan allerlei vraagstukken op en rond vakantieparken. Zo ook aan natuurversterking en brandveiligheid.

Toch merkten brandweer en VVP al snel dat hun adviezen soms schuurden. Waar de veiligheidsregio aanraadde om dood hout te verwijderen, gras kort te houden en bladeren weg te harken om brandstof te verminderen, pleitte VVP juist voor meer natuurlijke diversiteit. "Wij stimuleren juist kruidenrijk gras voor insecten en bijen," legt projectleider Sylvie Uenk uit. "En takkenrillen – stapels dood hout – zijn waardevol als schuilplek voor egels, hagedissen en kleine zoogdieren. En bladeren op de grond zijn voeding voor de bosbodem en bieden een schuilplaats voor kleine dieren."

Samenwerken

Daarom werd besloten om samen te verkennen hoe biodiversiteit, beleving en brandveiligheid wel samen kunnen gaan en hoe dat vertaald kon worden tot een concrete handreiking voor vakantieparken. Dat ging in het begin niet vanzelf. Sylvie: "We hebben wel elkaars taal moeten leren spreken. Maar kennis is de sleutel tot verbinding gebleken. Die heeft geleid tot meer wederzijds begrip."

En dan blijkt dat brandveiligheid en biodiversiteit helemaal niet tegenstrijdig aan elkaar hoeven te zijn, maar elkaar zelfs kunnen versterken. Klaas Noorland, projectleider vanuit de veiligheidsregio VNOG: "Vanuit natuurbrandrisicobeheersing werken we vanuit het idee dat de natuur zijn eigen weerbaarheid moet realiseren. En dat kan goed, omdat er natuur is die niet zeer brandgevaarlijk is, maar die een remmende functie kan hebben. Dat zijn veelal inheemse soorten."

Van coniferen- naar inheemse haag

Bij een safaritent op het midden van de camping staat René stil en kijkt tevreden rond. "Dit is mooi zeg." Hij wijst naar een zes meter lange strook met aanplant van zo'n 1,5 meter hoog, die dient als beschutting voor de gasten in de safaritent. "Dit is precies zoals het moet. Een strook met een mix van inheemse planten, wat kruiden eronder. Niks meer aan doen. Dit biedt beschutting en voedsel voor allerlei dieren."

"Mooi, zijn we toch al goed bezig," zegt Renée. "Dat heeft onze oude tuinman een jaar of tien geleden gedaan. Die was ook al bezig met biodiversiteit."

“Zo'n strook is veel beter dan die coniferen aan de overkant”, zegt Sylvie. Ze wijst naar een haag rondom een chalet. “Het is verstandig om deze coniferen op den duur te vervangen door een gemengde haag met loofstruiken; dat is brandveiliger en biodiverser. Ook geeft zo'n haag de gasten meer beleving door de verschillende bloeivormen, bladeren en bessen én de insecten en vogels die de haag opzoeken.”

Nieuw bos aanplanten

Zo lopen ze de hele camping langs. René wijst op risico's en geeft adviezen over het planten van nieuw bos. “Als de bomen doodgaan, en dat doen ze over een aantal jaren in dezelfde periode omdat ze tegelijk hier geplant zijn, dan ontstaan er open plekken op de camping. Om die op te vullen moet je nu wel nieuwe bomen gaan aanplanten. Bomen groeien langzaam.”

“En dan plant je natuurlijk loofbomen,” vult Sylvie aan. “Samen met experts is een lijst samengesteld met bomen die goed op de Veluwe passen én minder brandgevaarlijk zijn, in sommige gevallen zelfs brandvertragend.”

Aan het eind van het bezoek geeft Sylvie een plantenpakket mee dat de eigenaren van In de Rimboe aan hun jaarplaatshouders kunnen geven. “Met een sleedoorn en een Gelderse roos en een aantal inheemse planten die insecten ook leuk vinden. Er zit ook een gids bij, met tips voor nog meer natuurbeleving en biodiversiteit in de tuin van een vakantie-huisje.”

Renée is er blij mee: “We wilden al op een positieve manier een andere inrichting van de tuinen stimuleren onder onze vaste gasten.”

Landschapsadviseur René Harleman

Arjan Eilander van de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland.

Goed voor het bos zorgen

De ondernemers zijn blij met de adviezen die ze hebben gekregen. Pim: “Met brandveiligheid waren we altijd al wel bezig, maar we kunnen nog een slag maken. Wat ik dankzij het advies besef, is dat we goed voor ons bos te zorgen hebben.”

Dat beaamt Renée. “Wat ik nu ook weet, is dat we nieuw bos eigenlijk overal kunnen aanplanten.”

“Precies,” zegt Renée. ‘Sla onze handreiking er nog eens op na. Of kijk wat hier van nature al groeit en plant daar meer van.’ &

Meer weten over de middelen die Vitale Vakantieparken heeft ontwikkeld in samenwerking met de Veiligheidsregio's?

Op deze pagina vind je voorlichtingsvideo's, een stappenplan voor ondernemers voor het herinrichten van hun vakantiepark, de handreiking ... en nog veel meer.

<https://www.vitalevakantieparken.nl/brandveiligheid/>

